

18.6.2009

PIR-2009-R-13-531

Vapo Oy
PL 22
40101 Jyväskylä

Viite / Hänvisning

Vapo Oy:n ympäristölupahakemus Isonevan turvetuotantoalueesta

Asia / Ärende

PÄÄTÖS YMPÄRISTÖVAIKUTUSTEN ARVIOINTIMENETTELYN SOVELTAMISESTA VAPO OY:N ISONEVAN TURVETUOTANTOHANKKEESEEN

Vapo Oy hakee ympäristölupaa Isonevan turvetuotantoalueelle Virtain kaupungin Vaskiveden kylässä. Isoneva on 81,2 hehtaarin suuruinen luonnontilainen ojittamaton suo. Alue ei ole ollut turvetuotannossa aiemmin. Hankealue sijaitsee Havanganjärven valuma-alueella. Alueella ei ole kaavaa. Lähimmät asuinrakennukset sijaitsevat 380 ja 480 metrin etäisyydellä tuotantoalueesta.

Tarkoituksena on tuottaa Isonevalla jyrsinpolttoturvetta ja tuotannon alkuvuosina myös ympäristöturvetta. Polttoturpeen pääkäyttöpaikat ovat voimalaitokset Mäntässä ja Jämsänjokilaaksossa. Ympäristöturve toimitetaan lähiympäristöön kuivikkeeksi, kompostointiin, lietteen imeytykseen ja maanparannukseen. Keskimääräinen vuosituotantomäärä on noin 40 000 m³ jyrsinpolttoturvetta. Toiminnan kuntoonpanovaihe kestää 1-3 vuotta ja tuotanto 20–30 vuotta päätyn arviolta noin 2040.

Alue on pääosin UPM Oy:n omistuksessa. UPM Oy on vuokrannut alueen RHM Turve Oy:lle 4.10.1996. Vapo Oy:lla on RHM Turve Oy:n 4.2.2004 päivättyllä sopimuksella Vapo Oy:lle luovuttama vuokraoikeus Isonevan 75,5 hehtaarin alueeseen (Rno 936–408-18-0) 31.12.2026 saakka. Hankealueeseen kuuluu kolme RHM Turve Oy:ltä vuokratun alueen yhteydessä olevaa, hankinnassa olevaa lisäaluetta, jotka eivät tällä hetkellä ole Vapo Oy:n hallinnassa.

Asian vireilletulo

Vapo Oy on jättänyt Länsi-Suomen ympäristölupavirastolle 29.12.2008 päivätyn ympäristölupahakemuksen ja toiminnan aloittamislupaa koskevan pyynnön Virtain Isonevan turvetuotantoalueen toiminnoista.

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto on toimittanut ympäristökeskukselle lausuntopyynnön Vapo Oy:n Isonevan turvetuotantoalueen ympäristölupahakemuksesta 30.1.2009. Pirkanmaan ympäristökeskus antoi lausuntonsa lupavirastolle 14.4.2009, jossa ympäristökeskus ilmoitti ottavansa Isonevan turvetuotantohanketta koskevan lupahakemuksen käsittelynsä YVA-lain 6§:n mukaista soveltamispäätöstä varten.

- Yliopistonkatu 38 • PL 297, 33101 Tampere • Puh. 020 610 104 • www.ymparisto.fi/pir
- Yliopistonkatu 38 • PB 297, FI-33101 Tammerfors, Finland • Tfn 020 610 104 • www.miljo.fi/pir
- Laboratorio • Kokkolankatu 4 • PL 297, 33101 Tampere • Puh. 020 610 104 • www.ymparisto.fi/pir
- Laboratoriet • Kokkolankatu 4 • PB 297, FI-33101 Tammerfors, Finland • Tfn 020 610 104 • www.miljo.fi/pir

Vapo Oy:n ympäristölupahakemus on kuulutettu tammikuun lopussa ja se on ollut nähtävillä 6.2.–9.3.2009. Vapo Oy on saanut lausunnot hakemuksesta 23.4.2009 mennessä.

Hankkeesta vastaavan kuuleminen

Ympäristökeskus oli YVA-lain 6§ mukaisessa soveltamispäätösasiassa yhteydessä Vapo Oy:öön 14.4.2009 sopiakseen hankkeesta vastaavan kuulemisajankohdan. Neuvottelu oli osa YVA-lain 6§ mukaista hankkeesta vastaavan kuulemistilaisuudesta YVA-menettelyn soveltamiseksi lain 4§ 2 momentissa tarkoitettuihin hankkeisiin. Hankkeesta vastaavan kuulemistilaisuus pidettiin 24.4.2009 ympäristökeskuksessa. Vapo Oy ilmoitti kantanaan, ettei pidä YVA-menettelyä perusteltuna vaan katsoo, että asia tulee käsitellä lupamenettelyssä. Neuvottelun yhteydessä Vapo Oy ilmoitti haluavansa varata mahdollisuuden antaa YVA-asiassa kirjallinen kannanotto.

Vapo Oy:n kanta oli, että mikäli Isonivan alueella on vain luontoarvoja, YVA nähdään liian raskaana menettelynä, kun selvitys voidaan tehdä ilman YVAa hyödyntäen muita menettelyjä. Vapo Oy:n näkemyksen mukaan lupaprosessin käynnissä ollessa YVA:n tulee liittyä lupa-asiaan eikä kaavaan. Pirkanmaan turvetuotantoa koskevassa 1. vaihekaavassa merkitään turvetuotannolle soveltuvat alueet. Muut alueet, joita ei ole varattu turvetuotantoon, ovat ns. valkoista aluetta, joilla kaava ei estä turvetuotantoa.

Vapo Oy kertoi hankealueen sijoittuvan syrjäiselle alueelle, jossa vaikutuksia asutukseen ja ihmisiin ei ilmene. Vesistö päästöjen osalta ongelmia ei synny. Liikenne lisääntyy lievästi kuljetusten myötä. Tarkasteltavaksi jäävät eliölajit ja kasvillisuus, jotka ovat selvitettävissä lupaprosessin yhteydessä. Vapo Oy:n kanta on, että lupa turpeenotolle on myönnettävä mikäli alueelta ei löydy suojeltavia eliölajeja. Vapo Oy tähdensi, että vain tervaleppäkorpi on luonnonsuojelulain perusteella rauhoitettu suotyyppi ja eliölajien uhanalaisuuden voidaan katsoa liittyvän lähinnä yleiseen lajiston seurantaan, josta mahdollisesti voi olla seurauksena rauhoitus.

Viereiseltä Pihtinevalta noin 80 hehtaarin alalta on käännetty valumavesiä Isonivalle, jonne aiemmin eivät ole kulkeutuneet. Vapo Oy:n näkemyksen mukaan Isoniva ei siten ole alkuperäisessä vesitilassaan. Isoniva on jo nyt vesiensuojelurakenteena osana turvetuotantoa. Pintavalutuksen vaikutuksena kiintoainetta ja ravinteita on kiinnittynyt kenttään. Käytännössä Isonivalle päätyy kahden 80 hehtaarin suoalueen vesimäärä.

Isonivan alueella on tehty vuonna 2004 ympäristöselvitys. Selvityksiin voidaan tehdä täydennyksiä. Vapo Oy:n kanta on, että lupaviranomaisen tulee tarkastella luonnonsuojelulain 29 §:ää ja mikäli estettä luvan myöntämiselle ei ole, on lupa tällöin myönnettävä.

Vapo Oy:n kirjallinen kannanotto saapui 9.6.2009. Kannanotossa Vapo Oy uudisti 24.4.2009 pidetyssä neuvottelutilaisuudessa toteamansa, erityisesti sen, että Isonivan suoalueelle myönnetyn ympäristöluvan nojalla johdetaan lähes vastaavankokoiselta Pihtinevalta (n. 80 ha) kertyvät kuivatusvedet. Valuma Isonivalle on noin 2-kertainen luonnontilaiseen alueeseen verrattuna, millä on ollut ja tulee jatkossakin olemaan suureneva vaikutus Isonivan alueen vesitalouteen. Näin ollen alue menettäisi luonnontilansa ilman suunniteltua turvetuotantoakin.

Vapo Oy:n mukaan Isonivan hankkeessa on suoritettu YVA-lain 5 §:n 2 momentissa tarkoitettua päätöksenteon kannalta riittävät toimenpiteet (viranomaisten ja asianosaisten kuuleminen) ja selvitykset. Yhteysviranomaisellakin lausunnoilla olevissa asiakirjoissa on riittävästi selvitetty

– hankkeen sijaintia ja toiminnan toteuttamista käytännössä

- kaavoituksen vaiheita, jolta osin kaavoittaja on tässä asiassa kuultuna ilmoittanut, ettei viimeisin turvetuotantoa koskeva vaihe tule pitämään sisällään suojelualueiden soille perustamista (ristiriitaa turvetuotannon ja suojelun kesken ei näin ollen voi syntyä)
- alueen luontoarvoja ja lajitietoja, joita ympäristölupavirasto on käsityksemme mukaan pitänyt riittävinä
- luonnonsuojelulain nojalla huomioitavia muita seikkoja, kuten suojelualueet, joita ei hankealueen vaikutusalueelle ja läheisyyteen sijoitu ja jollaiseksi Isonnevan aluetta ei ole perustettu (mm. YM:n lausunto 12.12.2002 ja vahvistettu maakuntakaava), ja rauhoitetut eliölajit, joita ei ole alueelta tavattu ja joista yksittäiset eivät edes voisi olla relevantteja perusteita arviointimenettelyyn määräämiselle
- muita YSL 7 luvun mukaisen lupaharkinnan kannalta tarpeellisia tietoja (asutus, purkuvesistöjen tila, kuormitusvaikutus jne.).

Vapo Oy toteaa näillä perusteilla, että harkinnanvarainen ympäristövaikutusten arviointi ei ole Isonnevan hankkeessa tarpeellinen.

Viranomaisneuvottelu

Ympäristökeskus oli 15.4.2009 yhteydessä Virtain kaupunkiin ja Pirkanmaan liittoon sopiaukseen neuvottelut viranomaisten kesken Isonnevan asiassa. Viranomaisneuvottelu pidettiin 4.5.2009.

Ympäristökeskus toimitti 29.4.2009 Vapo Oy:lle Isonnevan suojeluasian aineiston (Dnro PIR-2001-L-487 ja PIR-2002-L-311) sovitun mukaisesti. Vapo Oy:lle lähetettiin 4.5.2009 tieto Pirkanmaan suoluonnon tila – selvityksestä Pirkanmaan liiton Internet-sivuilla Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavan (turvetuotanto) nähtävilläoloaineiston osana ajalla 1.5.–31.5.2009. Virtain kaupungin kanssa 4.5.2009 käydystä neuvottelusta toimitettiin muistio Vapo Oy:lle 7.5.2009.

Virtain kunnan ja Pirkanmaan liiton ja Pirkanmaan ympäristökeskuksen edustajat neuvottelivat Isonnevan turvetuotantohankkeesta 4.5.2009 Pirkanmaan ympäristökeskuksessa. Neuvottelu oli osa YVA-lain 6§ mukaisia viranomaisneuvotteluja.

Pirkanmaan liitto

Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaavaluonnoksessa on osoitettu turvetuotantoon soveltuvia vyöhykkeitä sekä yksittäisiä turvetuotantoon soveltuvia soita. Isonneva ei sisälly turvetuotannon varauksiin, mutta sen länsipuolelle on osoitettu turvetuotantoon soveltuva vyöhyke. Tältä osin taustaselvityksen (Metsähallituksen tekemä selvitys Pirkanmaan suoluonnon tilasta, 2009) suoluontoarvokokonaisuus ja turvetuotantoon suunniteltu vyöhyke ovat päällekkäisiä. Isonneva on jätetty pois vaihemaakuntakaavaluonnoksen valmisteluvaiheessa sen suuren ojittamattoman osuuden johdosta, mikä perustui valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tulkintaan.

Vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelmasta Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri toi Pirkanmaan liitolle esiin näkemyksensä Pirkanmaan arvokkaista suoluontokohteista, joista Isonneva oli yksi. Pirkanmaan ympäristökeskuksen näkemyksen mukaan valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet edellyttävät turvetuotantokaavassa ratkaistavaksi myös suojeluintressit. Pirkanmaan liiton näkemys asiasta on toinen ja siksi kaavaluonnoksessa ei ole esitetty muita kuin tuotantoaluevarauksia. Vaihemaakuntakaava ei näyttäisi tuovan kokonaisratkaisua arvoalueiden tarkempaan selvittämiseen ja Pirkanmaan liiton näkemyksen mukaan selvitykset tulee tässä tapauksessa tehdä joko YVA:n tai lupakäsittelyn yhteydessä.

Virtain kaupunki

Virtain kaupungin näkemyksen mukaan Isoneva on Virtain mittakaavassa ainutlaatuinen kohde. Turvetuotannolla saattaa olla myös haitallisia vesistövaikutuksia jo ennestään kuormittuneeseen ja tiiviisti loma-asutettuun Havankajärveen. Järven tilan parantamiseksi on alkamassa hanke ensi vuoden aikana.

Virtain ympäristölautakunta ei puoltanut 10.3.2009 annetussa lausunnossa Länsi-Suomen ympäristölupavirastolle Vapo Oy:n turvetuotantoa Isonevalla koskevaa ympäristölupahakemusta lähinnä alueen merkittävien luonnonarvojen vuoksi.

Virtain kaupunginhallitus toteaa 23.3.2009 antamassaan lausunnossa mm.:

"Valtioneuvoston 23.11.2006 tekemässä periaatepäätöksessä vesiensuojelun suuntaviivoista vuoteen 2015 on kannanotto, jonka mukaan turvetuotantoa on pyrittävä suuntaamaan jo tuotannossa oleville tai jo ojitetuille soille. Isoneva on pääosin ojitamaton, luonnontilainen suo. Voimassa olevassa maakuntakaavassa alueelle ei ole osoitettu turvetuotantoa.

1.3.2009 voimaan tulleessa valtioneuvoston päätöksessä valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden tarkistamisesta (annettu 13.11.2008) todetaan, että turpeenottoalueiksi maakuntakaavoituksessa on varattava jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja.

Havankajärven rannalla on runsaasti pysyvää ja vapaa-ajan asutusta. Järven rannalla on myös yleinen uimaranta ja aktiivisessa käytössä oleva tanssilava. Järvellä on siten merkittävä virkistysarvo. Järven veden laadussa on ollut havaittavissa nuhraantumista. Mm. sini-levää on ollut havaittavissa useana kesänä. Lisäkuormitusta vesistöön ei voi sallia.

Suoalue on luonnonsuojelullisesti, erityisesti linnustollisesti, arvokas alue. Hakijan alueelta tehdyssä selvityksessä on havaittu useita Suomen erityisvastuulajeja (joutsen, teeri, kurki, liro, kapustarinta, valkoviklo) ja silmällä pidettäviä lajeja (metso, pyy). Paikallisten ihmisten mukaan suolla on tavattu myös riekkoa, joka on vähentynyt viime vuosina nopeasti. Hakijan tekemä selvitys perustuu kahteen maastokäyntiin kesä- ja elokuussa 2004. Esim. riekon havainnoimiseen em. ajankohdat eivät ole soveliaita.

Ylä-Havankajärven kunnostussuunnittelun yhteydessä tehtiin kuormitusselvitys, jossa ilmeni, että Pihtinevan-Isonevan alueelta virtaa vesiä myös Ylä-Havankajärveen. Isonevan alueelle suunnitellun turvetuotantoalueen pohjoisosan eristysojastoista vedet johtuvat Ylä-Havankajärveen, mikä ainakin kuntoonpanovaiheessa saattaa aiheuttaa kuormitusta myös Ylä-Havankajärveen. Ylä-Havankajärven kunnostus on saanut lainvoimaisen luvan v. 2009 tammikuussa. Kunnostuksella pyritään parantamaan järven virkistyskäyttöarvoa nostamalla järven alimpia vedenkorkeuksia. Em. kunnostuksen lisäksi järveen pitäisi tehdä mm. ruoppauksia pohjaliejun poistamiseksi. Ylä-Havankajärvi on ennestään turve- ja metsäojitusten kuormittama järvi, johon ei lisäkuormitusta voi sallia.

Vapo Oy:n hallinnassa ei ole koko aluetta, jolle lupaa haetaan. Lupahakemuksen tekstiosassa on esitetty, että turvetuotantoalueen pinta-ala on 81,2 ha ja hallussa olevan alueen pinta-ala on 75,5 ha. Lisäksi kartoissa (esim. liite 8) on esitetty toimintoja myös alueille, jotka eivät liitteenä 1 olevan kartan mukaan ole hakijan hallussa. Toimintaan käytettävän alueen hallinta-asia tulee olla selvä ennen luvan myöntämistä."

Virtain kaupunki toi neuvottelussa esiin, että Ylä-Havankajärven eteläosassa on ranta-asemakaava, ja tältä alueelta on myös tullut Isonevan turvetuotantoa vastustava yhteisymmäristys. Myös muut paikalliset ovat olleet asiassa poikkeuksellisen aktiivisia ja esittäneet vastustavansa Isonevan turpeenottoa.

Muu asian käsittely

Virtain Isonnevan luonnonsuojelulliset arvot ovat olleet käsittelyssä ympäristöhallinnossa syksyllä 2001 Isonnevan ja Pahkanevan suojeluesityksen yhteydessä. Virtain luonnonsuojeluyhdistys ry, Pirkanmaan luonnonsuojelupiiri ry, Pirkanmaan lintutieteellinen yhdistys ja Suomenselän lintutieteellinen yhdistys ovat 12.10.2001 päivätyllä kirjeellä (Dno PIR-2001-L-487) esittäneet Virtain Pahkaneva-Isonneva -suokokonaisuuden suojelua. Luontojärjestöjen esityksen perustana oli tuolloin erityisesti alueen suuri linnustollinen arvo.

Pirkanmaan ympäristökeskus ja ympäristöministeriö ovat tuolloin käsitelleet asiaa ja suokokonaisuuden luonnonarvot todettiin ympäristöministeriössä merkittäviksi (lausunto 12.12.2002, 6/5711/2001), mutta suojelun toteutus katsottiin voitavan hoitaa tarkoituksenmukaisesti maakuntakaavalla. Ympäristöministeriö totesi kannanotossaan suojeluesitykseen mm. että alueen suojelumerkitys ja mahdollisuudet tulisi ensi vaiheessa arvioida alueellisesti maakuntakaavoituksen yhteydessä ennen kuin ko. soille esimerkiksi myönnetään lupia soiden kuivatukseen ja turpeen nostoon. Parhaana ratkaisuna ympäristöministeriö pitää korvaavien turvetuotantokohteiden löytämistä seudulla olevasta suuresta ojitettujen soiden verkostosta.

Luontoarvot

Isonnevan turvetuotantohankkeen ympäristölupahakemukseen liittyvän luontoselvityksen mukaan Isonneva on suurimmaksi osaksi avointa saranevaa ja paikoin märkääkin kalvakkanevaa. Suon reuna-alueet ovat suureksi osaksi korkeimmillaan kymmenmetristä mäntyä kasvavia sararämeitä. Suolla pesii sen märkydestä johtuen kahlaajia, ja sillä katsotaan olevan jonkin verran linnustollista merkitystä, varsinkin tuotantorajauksen ulkopuolelle jäävän Haukkalamin kanssa. Isonnevalle katsotaan selvityksen mukaan olevan pääosin luonnontilaisena säilyneenä ja maisemallisesti luonnonsuojelullista arvoa.

Pirkanmaan ympäristökeskus pitää Isonnevaa edustavana eteläisenä aapasuona, jonka merkitystä lisäävät luonnontilaisen suoalueen laajuus sekä sen rooli osana ympäristön merkittävää suokokonaisuutta: Pahkanevan ja Isonnevan lisäksi vain Närhinevan soidensuojelualue on enää luonnontilaisena jäljellä. Pahkanevan ja Isonnevan häviäminen lisäisi selvästi esimerkiksi Närhinevan ja Isonnevan soidensuojelualueiden isolaatiota. Linnustollista arvoa alueella on mm. voimakkaasti taantuneiden riekon ja metsähanhen levinneisyysalueen säilymisen kannalta. Pahkanevan ja Isonnevan merkitys on nähtävä erityisesti Suomenselän eteläosan eliölajiston säilymisen tukena sekä tärkeänä ekologisenä yhteytenä harvahkon soidensuojelualueverkon sisällä.

Pirkanmaalla luonnontilaisten soiden osuus turvemaatalasta on hyvin alhainen, vain n. 5 % (valtakunnan metsien inventointi). Isonnevan kaltainen rimpineva on suotyyppinä Pirkanmaalla hyvin harvinainen, ja tämä luontotyyppi onkin Etelä-Suomessa määritetty silmällä pidettäväksi (Suomen luontotyyppien uhanalaisuus, Suomen ympäristökeskus 2008). Isonnevalle esiintyvät luontotyypit sara- ja kalvakkaneva ovat Etelä-Suomessa luokiteltu vaarantuneiksi, ja kalvakkaneva on valtakunnallisestikin silmälläpidettävä luontotyyppi.

Ojittamattomuuden arvo on luonnonarvomäärittelyssä valtakunnallisestikin kasvanut, kuin myös ekologien yhteyksien merkitys. Tämä heijastuu myös tarkistettuihin valtakunnallisiin alueidenkäyttötavoitteisiin (13.11.2008), jotka turvaavat em. arvojen säilymistä laajemmalla suunnittelussa. Pirkanmaalla suoluonnon tila on parhaillaan tarkastelussa ensimmäisen turpeenottoa koskevan vaihemaakuntakaavan myötä. Ympäristöministeriö on

edellyttänyt, että suoalueiden osalta vaihemaakuntakaavassa sovitaan yhteen tuotanto- ja suojelutarpeet.

Närhinevan-Korolammen alueen ojitamattomilla suoalueilla, johon Isonevakin kuuluu turvataan Seitsemisen, Helvetinjärven, Silmänevan-Silmälammien ja Haukkanevan Natura 2000 – alueiden ekologisia yhteyksiä. Kytkeytyneisyys on erityisen tärkeää luontodirektiivin arvokkaimpien suoluontotyyppien ja lajien säilymisen kannalta. Luontodirektiivin 10 artiklan mukaan jäsenvaltioiden on, siinä määrin kuin ne katsovat sen tarpeelliseksi, edistettävä maankäytön suunnittelussa ja kehittämissäpolitiikassa, erityisesti Natura 2000 – verkoston ekologista yhtenäisyyttä silmällä pitäen, luonnonvaraisen elämistön ja kasviston kannalta erityisen merkittävien maiseman piirteiden huomioon ottamista.

Alueen läheisyydessä sijaitsevat Vapo Oy:n Korteneva ja Pihtineva. Pihtinevalta tulevat kuivatusvedet käsitellään pintavalutuskentässä Isonevan alueella. Ympäristökeskuksen tiedon mukaan Pihtinevan valutuskentän alueen kasvillisuusraja on selkeä, ulottuen noin 30 metriä suon reunasta. Pihtinevan valumavesien vaikutus on muuttanut Isonevan luonnotilaa vain hyvin pienellä alueella. Vesitalouteen kohdistuvat vaikutukset on kuitenkin tarkasteltava asiassa erikseen. Isonevan kuivatusvedet johdetaan tuotantoalueelta vesiensuojelurakenteiden kautta olemassa olevaa ojaa pitkin Kytöjoaan ja Luomaojaan ja edelleen Havanganjärveen, joka sijaitsee Isonevan itäpuolella noin 5,3 kilometrin päässä.

Maankäyttö

Pirkanmaan 1. maakuntakaavassa (hyväksytty valtioneuvostossa 29.3.2008) on osoitettu turvetuotantoon tarkoitetut alueet. Isonevan alueelle ei ole merkitty varauksia turvetuotannolle. Isonevan lähialueelle on osoitettu suojelualueita: hankealueesta koilliseen noin 2,4 kilometrin etäisyydellä sijaitsee vanhojen metsien suojeluohjelmaan kuuluva Koira-mäki ja noin 4 kilometriä luoteeseen Närhineva-Koroluoman Natura-alue (osa soidensuojeluohjelmassa).

Valmisteilla oleva Pirkanmaan 1. vaihemaakuntakaava käsittelee turvetuotantoalueita. Kaavoituksen lähtökohtana ovat valtioneuvoston 13.11.2008 päättämät tarkistettut valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. Tavoitteiden mukaan ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä edistetään. Erityistavoitteiden mukaan turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnotilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja. Vaihemaakuntakaavan osallistumis- ja arviointisuunnitelma oli nähtävillä kesällä 2008, ja vaihemaakuntakaava on edennyt luonnosvaiheen nähtävillä oloon keväällä 2009.

Vaihemaakuntakaavan taustaselvityksenä on laadittu selvitys Pirkanmaan suoluonnon tilasta (Metsähallitus, 2009). Selvityksessä on mm. määritelty Pirkanmaan suoluonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaat vyöhykkeet ja yksittäiset suokohteet. Raportin mukaan kaikki Pirkanmaalla esiintyvät ojitamattomat suot ovat suoluonnon turvaamisen kannalta tärkeitä. Närhinevan-Korolammen alue, johon Isonevakin kuuluu, on todettu yhdeksi Pirkanmaan suoluonnon kannalta merkittävistä alueista. Suokokonaisuuden todetaan olevan tärkeä askelkivi Seitsemisen-Helvetinjärven sekä Silmäneva-Haukkaneva – alueiden välillä. Vaihemaakuntakaavan yhteydessä ei ole selvitetty hankkeen vaikutuksia Isonevaan ja laajempaan suoluontokokonaisuuteen.

Valtakunnallisten alueidenkäyttötavoitteiden mukaan ekologisten yhteyksien säilymistä suojelualueiden sekä tarpeen mukaan niiden ja muiden arvokkaiden luonnonalueiden välillä

lä edistetään. Erityistavoitteiden mukaan turpeenottoalueiksi varataan jo ojitettuja tai muuten luonnontilaltaan merkittävästi muuttuneita soita ja käytöstä poistettuja suopeltoja.

YMPÄRISTÖKESKUKSEN PÄÄTÖS

Pirkanmaan ympäristökeskus päättää, että hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä.

Perustelut

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain (YVA-lain) 4 §:n mukaan arviointimenettelyä sovelletaan asetuksella tarkemmin säädettäviin hankkeisiin ja niiden muutoksiin, joista Suomea velvoittavan kansainvälisen sopimuksen täytäntöön paneminen edellyttää arviointia, taikka joista saattaa aiheutua merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia Suomen luonnon ja muun ympäristön erityispiirteiden vuoksi.

Lain 4 §:n 2 ja 3 momenttien mukaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan lisäksi yksittäistapauksessa sellaiseen hankkeeseen tai jo toteutetun hankkeen muuhunkin kuin edellä tarkoitettuun olennaiseen muutokseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, arviointia edellyttävien hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä sovelletaan YVA-asetuksen 6 §:n hankeluettelon 2e) - kohdan perusteella turvetuotantoon, kun yhtenäiseksi katsottava tuotantopinta-ala on yli 150 hehtaaria. Isonvan tuotantopinta-ala on noin 80 hehtaaria. Isonvan hanke on YVA-asetuksen hankeluettelon kokorajaa pienempi.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä voidaan soveltaa myös hankeluettelon kokorajaa pienempään hankkeeseen, joka todennäköisesti aiheuttaa laadultaan ja laajuudeltaan, myös eri hankkeiden yhteisvaikutukset huomioon ottaen, hankeluettelossa esitettyjen hankkeiden vaikutuksiin rinnastettavia merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia.

Harkittaessa vaikutusten merkittävyyttä yksittäistapauksessa otetaan huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne. Harkinnassa tarkastellaan erityisesti niitä seikkoja, jotka on kirjattu YVA-asetuksen 7 §:ään. Isonvan turvetuotantohankkeessa tarkastelussa on otettu huomioon erityisesti luonnonvarojen käyttö, alueen luonnonvarojen suhteellinen runsaus, laatu ja uudistumiskyky sekä luonnon sietokyky ottaen erityisesti huomioon kosteikot ja luonnon – ja maisemansuojelualueet sekä vaikutuksen suuruus ja monitahoisuus sekä vaikutuksen kesto, toistuvuus ja palautuvuus.

Luonnonvarojen käyttö, luonnonvarojen suhteellinen runsaus ja laatu sekä luonnon sietokyky

Isonvalla esiintyy luonnonsuojelun kannalta merkittäviä luontotyyppisiä ja lajeja, ja suokokonaisuudella on erityistä merkitystä ekologisten yhteyksien säilymisessä suojelualueiden välillä. Ojittamattomien soiden osuus alkuperäisestä suopinta-alasta on Pirkanmaalla alle 20 %. Pirkanmaalla luonnontilaisten soiden osuus turvemaa-alasta on vain n. 5 % ja suuria yhtenäisiä, ojittamattomia suoalueita ei juuri esiinny suojelualueiden ulkopuolella.

Luonnonvarojen uudistumiskyky, vaikutuksen kesto, toistuvuus ja palautuvuus.

Turve on erittäin hitaasti uudistuva luonnonvara ja luonnontilaisen, ojitamattoman suon ottaminen turvetuotantoon muuttaa suon ja sen olemassa olevat luontoarvot peruuttamattomasti. Turvetuotannon ympäristövaikutukset jatkuvat pääsääntöisesti tuotannon päättymiseen saakka. Turvetuotannon päättyessä Isonnevan aluetta ei voi palauttaa ennalleen.

Vaikutuksen suuruus ja monitahoisuus

Isonnevalle on merkitystä edustavana eteläisenä aapasuona ja laajana luonnontilaisena suoalueena osana Pohjois-Pirkanmaan ympäristön merkittävää suokokonaisuutta. Isonnevalle on erityinen merkitys Suomenselän eteläosan eliölajiston säilymisen tukena sekä tärkeänä ekologisena yhteytenä harvahkon soidensuojelualueverkon sisällä.

Isonnevan turvetuotannolla on todennäköisiä välittömiä ja välillisiä vaikutuksia Havanganjärveen ja Ylä-Havankajärveen sekä järvien virkistyskäytölle ja ranta-asukkaille. Havankajärvellä on merkittävä virkistysarvo runsaan asutuksen, uimarannan ja vilkkaan virkistystoiminnan johdosta.

Hankkeella on lisäksi todennäköisesti yhteisvaikutuksia muiden turvetuotantoalueiden vaikutusten kanssa.

Isonnevan turvetuotantohankkeesta aiheutuu todennäköisesti ottaen huomioon hankkeen ominaisuudet ja sijainti sekä vaikutusten luonne laadultaan tai laajuudeltaan merkittäviä haitallisia ympäristövaikutuksia, jotka ovat rinnastettavissa ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa asetuksessa mainittujen hankkeiden merkittäviin haitallisiin ympäristövaikutuksiin.

SOVELLETUT OIKEUSOHJEET

Laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (468/1994, 67/1999, 458/2006) 4, 6, 19 §

Asetus ympäristövaikutusten arviointimenettelystä (713/2006) 4, 6, 7 §

MUUTOKSENHAKU

Hankkeesta vastaava saa hakea tähän YVA-lain 6 § 1 momentin nojalla tehtyyn päätökseen muutosta valittamalla Hämeenlinnan hallinto-oikeuteen. Valitusosoitus on liitteenä.

Tähän päätökseen ei saa muutoin erikseen hakea valittamalla muutosta. Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain 17 §:n 2 momentissa tarkoitetut tahot saavat kuitenkin hakea muutosta tähän päätökseen samassa järjestyksessä ja yhteydessä kuin hanketta koskevasta muun lain mukaisen lupa-asian ratkaisusta tai hankkeen toteuttamisen kannalta muusta olennaisesta päätöksestä valitetaan.

SUHDE MUIHIN MENETTELYIHIN (YVAL 5 § 2 mom.)

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ei sovelleta YVA-lain 4 §:n 2 momentissa tarkoitettuun hankkeeseen tai toteutetun hankkeen muutokseen, jos vaikutukset on selvitetty muun lain mukaisessa menettelyssä YVA-lain edellyttämällä tavalla ja selvityksistä on kuultu kaikkia niitä, joiden oloihin tai etuihin hanke saattaa vaikuttaa, sekä yhteisöjä ja säätiöitä, joiden toimialaa hankkeen vaikutukset saattavat koskea. Yhteysviranomaisen arvioi tarvittaessa muun lain mukaisesti tehtyjen selvitysten ja kuulemisten riittävyyden ennen

hankkeen toteuttamista koskevan lupa- tai muun siihen rinnastettavan päätöksen tekemistä.

Yhteysviranomaisen arvioi, että hankkeen vaikutuksia ei ole selvitetty riittävästi muussa menettelyssä. Mm. hankkeen laaja-alaisia vaikutuksia Pohjois-Pirkanmaan suokokonaisuuteen ja Suomenselän eteläosan eliölajiston säilymiseen ja hankkeen välillisiä ihmisiin kohdistuvia vaikutuksia ei ole riittävästi selvitetty YVA-lain edellyttämällä tavalla.

Osastopäällikkö

Leena Strandén

Ylitarkastaja

Virve Sallisalmi

PÄÄTÖS saantitodistusta vastaan hankkeesta vastaavalle

TIEDOTTAMINEN

Päätöksestä kuulutetaan (14 pv) Virtain kaupungin virallisella ilmoitustaululla ja päätös on nähtävillä Virtain kaupunginkansliassa, osoitteessa Virtaintie 26, 34800 Virrat.

Päätös on sähköisesti nähtävillä ympäristökeskuksen kotisivulla, Internet-osoitteessa www.ymparisto.fi/pir.

TIEDOKSI

Virtain kaupunki

Länsi-Suomen ympäristölupavirasto

Suomen ympäristökeskus

Ympäristöministeriö

Pirkanmaan ympäristökeskus; ympäristölupa, luonnonsuojelu, vesienhoito- ja ympäristösuojeluosastot

LIITE Valitusosoitus

LISÄTIETOJA Ylitarkastaja Virve Sallisalmi p. 020 610 104 tai 040 4055 376.